УЛААН АРМИИН СОЛОТО ГЕРОЙНУУД МАНДАХА БОЛТОГОЙ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 178 (4814) ВТОРНИК СЕНТЯБРИИН 11 1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Японско империалистнуудтай хэһэн тэмсэлэй фронтдо дайнай ябуулгануудые хүтэлбэрилхэ талаар Верховно Главнокомандованиин даалгабаринуудые эрхимээр дүүргэһэнэй түлөө шагнагдаһан Улаан Армиин алдарта баатарнуудта амар мэндэ!

Монсогоршье таряа гээнгүйгөөр хуряаха

Илалтын жэлэй ургаса хуряалгые агротехническэ эрилтын ёһоор богони болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэ нангин уялгаяа бодотоор бэелүүлжэ байһан колхозууд республика соо олошоржол байна. Байгша оной сентябриин 5-ай мэдээгэр Тарбагатайн, Иволгын аймагууд ороо̂һото культурануудые хадаха түсэбүүдээ 45,3—45,5 процент хүргэһэн байха юм. Эдэ аймагуудта таряахуряалгын хүдэлмэринүүдые түргэн тэмпээр ябуулхатаяа хамта, эрхим шанар сахидаг колхозууд нилээдгүй олон. Тэдэнэр бэлэдхэлэй пунктнуудта улаан ашаануудые таһалгаряагүйгөөр ябуулжа, гүрэндөө шэлэмэл таряа элбэгээр оруулжа байна.

Зүгөөр, республикын олохон аймагууд хуряалгые хойшонь татажа байха юм. Энэ оной сентябриин 5-ай мэдээгээр республика дотор оро̂һото культурануудые хадаха түсэбэй 33,5 процент дүүргэгдэһэн ябадал энээнии баримталжа үгэнэ. Гадна, зарим нютагуудаар таряахуряалгые удаарулхаһаа байтагай, шанар сахихын түлөө ямаршье хэмжээнүүдые абанагүй. Тэрэнһээ болоҗо колхозуудай поли дээгүүр хуряагдаагүй үлэһэн таряан ба колос олоор үлэнэ. Мухаршэбэрэй аймаг таряа хадаха түсэбөө 30 гаран процент дүүргэхэ мүртөө таряанай гээлтэ ехээр хэһэн баримтануудые харуулна. Энэ аймагай Никольско сельсоведэй «Красный партизан» колхоздо аяар 50 гаран гектар таряанай поли боогдоһоной удаа тармагдаагүй байха юм. Тиимэдэ эндэнь олон тооной колос гээгдэжэ, ехэхэн таряан үригдэһэн байна. Тэрэшэлэн тус колхоздо таряа харууһалха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Тэрэнһээ болоҗо ургажа байһан таряанай колосые хайшаар хиргаха ябадал үзэгдэнэ. 18 партсъездын нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд таряа дээгүүр хадажа, гээлтэ ехээр хэдэгынь нэгэнтэ бэшэ элирһэн байна. Мүн эндэхи поли дээгүүр-тармагдажа абтаагүй колос үлөөгдэнэ.

Заиграйн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз таряахуряалгын эрхим шанар сахингүй поли дээгүүр хадагдаагүй таряа эндэ-тэндэ, плангаяа углуу буланда ехээр орхижорхидог байха юм. Онохойн сельсоведэй «Красный опытник» колхоз аяар мүнөө хүртэр колос түүлгые хүсэд һайнаар ябуулнагүй.

Хуряалгын шанар сахингүй хэдэн олон килограмм таряа талха гээжэ байһан баримтанууд Хэжэнгын, Зэдын, Кяхтын болон бусад аймагуудаар таряахуряалгын эхилхэһээ хойшо үзэгдэнэ. Зэдын аймагай «Улаан Үшөөтэ» колхозой жаткаар хадагдаһан таряанай га бүхэндэ дунда зэргээр 38 килограмм таряан орхигдоһон байба. Тиигэжэ 58 гектар дээрэ 2.204 килограмм таряан үлэһэн болоно.

Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон таряанажалай бригадын бригадир, звеное даагшад колхознигуудай хэһэн ажалые тушаан абахадаа шанарынь хүсэд һайнаар шалганагүй. Тэдэнэр муугаар хадаһан, бооһон гү, али тарилгын бусад хүдэлмэринүүдые хангалтагүй шанартайгаар хэһэн колхознигуудые тэсэжэ, тэдэнэрэй голодһо гаргахада хэмжээ абадаггүй байха юм.

«1945 ондо ургаса хуряаха ба хүдөө ажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ тухай» СССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол соо: «Колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хуряаһан участогые колхозуудта—таряанажалай бригадануудай бригадирнууд, тиин совхозуудта—таһагуудые эрхилэгшэнэр нэгэ үдэрэй турша соо, колхозуудай түрүүлэгшэнэр ба совхозуудай директорнууд табан хоног соо уялгата ёһоор тушаан абаха ёһотой гэжэ тогтоохо. Тушаажа абахадаа хуряалгын шанар тухай тусхай анхаралаа хандуулан, хадалан дээрэ колосуудые үлөөхэгүй, элирүүлһэн дутагдалнуудые усадхаха талаар тэрэ дары хэмжээнүүдые абаха» гэжэ бэшэгдэһэн байна. Тиигэбэшье, энэ тогтоолые дүүргэхэ талаар нютаг дээрэ тодорхой хэмжээнүүд абтанагүй. Тэрэшэлэн тус тогтоол соо иигэжэ хэлэгдэһэн байна гэбэл: «Комбайнер хадаа дээгүүр хадажа ба комбайнаа муугаар тааруулжа ябаһанһаа болоҗо гээлтэ хээ хаданъ шанар муутайгаар хуряаһан участогай түлөө комбайнерой абаха хүлһые 30 процент хүртэр доошонь болгохые МТС-үүдэй ба совхозуудай директорнуудтэ зүбшөөрэхэ». МТС-үүдэй директорнууд, мүн совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд комбайнер бүхэндэ энэ тогтоолые хүсэд ойлгуулжа, тэдэнэрэй эрхим шанартайгаар хүдэлмэрилхэ ябадал хангаха уялгатай.

Нютагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органууд таряахуряалгын темпые шангадхахатаяа нэгэн доро, эрхим шанар туйлаха хэрэгтэ бүхы колхознигууд ба МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые элсүүлхэ, ургажа байһан ба хуряагдажа абтаһан таряанда эрхим харууһа табиха ябадал хангаха зорилготой.

Нүхэд колхознигууд, ургаса хуряалгые түргэн дүүргэжэ, гүрэнтэйгөө саг соонь тоосохын зорилгоор, эрхим шанарай түлөө эрид шангаар тэмсэе! Тиигэбэл Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һууринууд эзэлэгдэхэ байна.

Саянтын МТС-тэ СССР-эй Наркомземэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба

Хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэһэнэй түлөө Саянтын машинно-тракторна станциин коллектив СССР-эй Наркомземэй дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Һаяхан тус МТС-тэ энэ Улаан туг барюулагдаба. Улаан туг барюулгада зорюулагдаһан баярай суглаанда 150 шахуу хүн байлсаа. Тэндэ БМАССР-эй Газартаряалангай Нарком нүхэр Дубровский, СССР-эй Наркомземэй түлөөлэгшэ нүхэр Бадмаев, СССР-эй Наркомземэй Главвостогой түлөөлэгшэ нүхэр Мухортов, ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой секретарь нүхэр Жалсабон гэгшэд ерээ.

БМАССР-эй Газартаряалангай Нарком нүхэр Дубровский Саянтын МТС-эй коллективые амаршалхатаяа хамта, СССР-эй Наркомземэй дамжуулгын Улаан тугые МТС-эй директор нүхэр Танхасаевта барюулна. Нүхэр Танхасаев Улаан тугаа гартаа абажа озоод, саашадаа үшөө һайнаар хүдэлмэрилжэ, түрүү зэргэеэ алдахагүйбди гэжэ коллективэй зүгһөө мэдүүлбэ. Тиин, нүхэр Танхасаев Улаан тугаа Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг тракторна түрүү бригадын бригадир нүх. Базаровта дамжуулба.

Һүүлээрынь үгэ хэлэлгэ эхилээ. Нүхэд Дымбрылов, Воробьев, Сергеева, Раднаева, Худугуев гэгшэдэй удаа ВКП(б)-гэй айкомой секретарь Жалсабондо үгэ үгтэнэ. Нүхэр Жалсабон болбол МТС-эй коллективые Улаан туг абаһантайнь дашарамдуулан амаршалха зуураа, энэ амжалтануудые туйлалсаһан түрүү хүнүүд Дымбрылов, Базаров, Бадмаева, Бимбаева, Раднаева ба бусадай ажалые магтаһан байна.

Үгэ хэлэгшэдэй удаа БМАССР-эй Газартаряалангай Нарком нүхэр Дубровский болбол 1944 оной сезонно нормонуудые дүүргэһэнэй ба трактор ба комбайнуудаа техническэ һайнаар абажа ябаһанай түлөө МТС-эй түрүү тракторист, комбайнер ба тракторна бригадын бригадирнуудые шагнаха тухай СССР-эй Наркомземэй приказ уншаад, МТС-эй директор нүхэр Танхасаев, ахалагша механик нүхэр Воробьев, партийна организациин секретарь нүхэр Сергеева, главна бухгалтер нүхэр Багаев гэгшэдтэ мүнгэн шан барюулаа. Тэрэшэлэн нүхэр Дубровский «Эрхим бригадир» гэһэн СССР-эй Наркомземэй значогые нүхэр Дымбрылов, Базаров, Пугачев гэгшэдтэ, «Эрхим тракторист» гэһэн значок тракторист Бимбаевта барюулһан байна

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улаан Армиин генералнуудта Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Японско империалистнуудта эсэргүүсэһэн сэрэгүүдэй дайшалхы ябуулгануудые хүтэлбэрилхэ талаар Верховно Главнокомандованиин дайшалхы даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэйнь түлөө ба эдэ ябуулгануудай эсэстэ амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө **Ленинэй** орден ба **«Алтан Одон»** медаль барюулгатайгаар **Советскэ Союзай Геройн** нэрэзэргые олгохо гэбэл:

1. Армиин генерал **Масленников** Иван Ивановичта.
2. Армиин генерал **Захаров** Матвей Васильевичта.
3. Генерал-полковник **Иванов** Семен Павловичта.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1945 оной сентябриин 8.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Советскэ Союзай Геройнуудые „Алтан Одон“ гэжэ хоёрдохи модаляар шагнаха тухай

Японско империалистнуудтай хэһэн тэмсэлэй фронт дээрэ Командованиин дайшалхы даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар гүйсэдхэһэнэй түлөө ба Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ абаха эрхэ олоһон хаданъ Советскэ Союзай Геройнуудые **«Алтан Одон»** гэжэ хоёрдохи медаляар шагнаха, бэеынь гуулин дүрсэнүүдые шудхажа табиха ба тэдээниинь шагнагдагшадай эхэ нютагта постаментнүүд дээрэ табиха гэбэл:

1. Танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник **Кравченко** Андрей Григорьевичые.
2. Генерал-полковник **Крылов** Николай Ивановичые.
3. Авиациин Главна Маршал **Новиков** Александр Александровичые.
4. Генерал-полковник **Плиев** Исса Александровичые.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1945 оной сентябриин 8.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улаан Армиин офицерскэ, сержантска ба рядовой составта Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Японско империалистнуудтай хэһэн тэмсэлэй фронт дээрэ дайшалхы ябуулгануудые шадамараар хүтэлбэрилһэнэйнь түлөө ба Командованиин дайшалхы даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар гүйсэдхэһэнэйнь түлөө **Ленинэй** орден ба **«Алтан Одон»** медаль барюулгатайгаар **Советскэ Союзай Геройн** нэрэзэргэ олгохо гэбэл:

1. Полковник **Балдынов** Илья Васильевичта.
2. Ахалагша лейтенант **Бирченко** Иван Кузьмичта.
3. Капитан **Васильев** Павел Ефимовичтэ.
4. Полковник **Васильев** Павел Фёдоровичто.
5. Генерал-майор **Гнечко** Алексей Романовичта.
6. Капитан **Громов** Иван Петровичто.
7. Старшина **Демин** Николай Архиповичта.
8. Генерал-майор **Зданович** Гавриил Станиславовичта.
9. Танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант **Катков** Фёдор Григорьевичто.
10. Ефрейтор **Колесник** Василий Степановичта.
11. Улаанармеец **Корляков** Алексей Николаевичта.
12. Ахалагша лейтенант **Ков** Василий Англиичта
13. Подполковник **Лоскунов** Николай Алексеевичтэ
14. Лейтенант **Маюров** Иван Ивановичта.
15. Майор **Наконечный** Анатолий Гавриловичта.
16. Генерал-лейтенант **Олешев** Николай Николаевичта.
17. Генерал-майор **Перекрестов** Григорий Никифоровичтэ.
18. Улаанармеец **Попов** Георгий Михайловичта.
19. Лейтенант **Романов** Николай Федоровичто.
20. Танкова сэрэгүүдэй гвардиин генерал-лейтенант **Савельев** Михаил Ивановичта.
21. Ахалагша лейтенант **Савушкин** Степан Аверьяновичта.
22. Капитан **Светецкий** Григорий Григорьевичтэ.
23. Ахалагша лейтенант **Сидоров** Павел Никитовичтэ.
24. Капитан **Смирных** Леонид Владимировичта.
25. Младша сержант **Фирсов** Александр Яковлевичта.
26. Генерал-майор **Черепанов** Корнилий Георгиевичто.
27. Лейтенант **Шахматов** Семен Семеновичто.
28. Майор **Шутов** Пётр Ивановичта.
29. Ахалагша лейтенант **Юдин** Сергей Тимофеевичтэ.
30. Ахалагша сержант **Якубин** Алексей Александровичта.
31. Капитан **Яровой** Артемий Сергеевичтэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1945 оной сентябриин 8.

УЛААН АРМИИН ОФИЦЕРСКЭ СОСТАВТА БА ГЕНЕРАЛНУУДТА СЭРЭГЭЙ НЭРЭЗЭРГЭНҮҮДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоол

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй **тогтоохонь:**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1940 оной майн 7-ой Указаар ба Гүрэнэй Оборонын Комитедэй 1942 оной мартын 7, 1943 оной январиин 2 ба февралиин 4-эй тогтоолнуудаар байгуулагдаһан сэрэгэй нэрэзэргэнүүдые доодо нэрлэгдэһэн нюурнуудта олгохо:

Генерал-полковнигой нэрэзэргые

Захватаев Никанор Дмитриевичтэ
Иванов Владимир Дмитриевичтэ
Лучинский Александр Александровичта.
Шидин Иосиф Васильевичта

Генерал-лейтенантын нэрэзэргые

Бойко Василий Романовичта
Гнечко Алексей Романовичта
Дьяконов Анатолий Александровичта
Емельянов Василий Нестеровичтэ
Зайцев Владимир Александровичта
Казаковцев Аркадий Кузьмичта
Казарцев Александр Игнатьевичта
Калашников Константин Федоровичто
Лукашин Петр Тимофеевичтэ
Максимов Александр Михайловичта
Перекрестов Григорий Никифоровичтэ
Пономарев Иван Михайловичта
Сорокин Константин Леонтьевичто
Черемисов Леонтий Георгиевичто
Яковлев Алексей Ефимовичтэ

Артиллериин генерал-лейтенантын нэрэзэргые

Алексеев Леонид Николаевичта

Интендантска албанай генерал-лейтенантын нэрэзэргые

Николаев Иван Карповичта

Медицинскэ албанай генерал-лейтенантын нэрэзэргые

Завалишин Николай Ивановичта
Песис Александр Евсеевичтэ

Генерал-майорой нэрэзэргые

Балдынов Илья Васильевичта
Гапоненко Илья Павловичта
Глазачев Иван Васильевичта
Голубов Семен Самсоновичто
Гросумов Иван Алексеевичтэ
Дубовик Владимир Александровичта
Ищенко Яков Никифоровичтэ
Ковальский Сергей Ефремовичтэ

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Советскэ Союзай Герой Советскэ Союзай Маршал Василевский Александр Михайловичые „Алтан Одон“ гэжэ хоёрдохи медаляар шагнаха тухай

Японско империалистнуудтай хэһэн тэмсэлэй фронт дээрэ дайнай ябуулгануудые хүтэлбэрилхэ талаар Верховно Главнокомандованиин дайшалхы даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэй ба эдэ ябуулгануудай эсэстэ шиидхэхы амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө Советскэ Союзай Герой Советскэ Союзай Маршал Василевский Александр Михайловичые **"Алтан Одон"** гэжэ хоёрдохи медаляар шагнаха, шагнагдагшын бэеынь гуулин бюст шудхаха ба тэрээниие̂нь шагнагдагшын эхэ нютагта постамент дээрэ табиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль
1945 оной сентябриин 8

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Советскэ Союзай Маршал Малиновский Р. Я. гэгшэдэ Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Японско империалистнуудта эсэргүү Забайкальска фронтын сэрэгүүдэй дайшалхы ябуулгануудые хүтэлбэрилхэ талаар Верховно Главнокомандованиин дайшалхы даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэй ба эдэ ябуулгануудай эсэстэ амжалтануудые туйлаһанай түлөө **Ленинэй** орден ба **„Алтан Одон“** медаль барюулгатайгаар **Советскэ Союзай Геройн** нэрэзэргые

Советскэ Союзай Маршал **Малиновский** Родион Яковлевичта олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1945 оной сентябриин 8.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Советскэ Союзай Маршал Мерецков К. А. гэгшые „Илалта“ гэжэ орденоор шагнаха тухай

Японско империалистнуудта эсэргүү 1-дэхи Дальневосточно фронтын сэрэгүүдэй дайшалхы ябуулгануудые хүтэлбэрилхэ талаар Верховно Главнокомандованиин даалгабаринуудые шадамараар хүтэлбэрилһэнэйнь түлөө ба эдэ ябуулгануудай эсэстэ амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө

„ИЛАЛТА“ гэжэ ОРДЕНООР

Советскэ Союзай Маршал **Мерецков** Кирилл Афанасьевичые шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1945 оной сентябриин 8.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Монгол Арадай Республикын Маршал Хорлын Чойбалсаниие Суворовой 1-дэхи зэргын орденоор шагнаха тухай

Хамтын дайсан болохо империалистическэ Японитой хэһэн тэмсэлдэ Монголой Арадай-Революционно Армиин сэрэгүүдэй дайшалхы ябуулгануудые шадамараар хүтэлбэрилһэнэйнь түлөө Монгол Арадай Республикын Маршал Хорлын **Чойбалсаниие Суворовой 1-дэхи** зэргын орденоор **шагнаха.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1945 оной сентябриин 8.

СССР-эй Наркомвнешторгын хүдэлмэрилэгшэдые орденууд ба медальнуудаар шагнаба

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ Правительствын даалгабаринуудые амжалтатайгаар гүйсэдхэһэнэй түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар шагнагдаһан байна гэбэл:

Ленинэй орденоор—худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ И. В. Бакулин, Нэгэдэлэй түрүүлэгшын орлогшо Е. Л. Бакун, Нэгэдэлэй түрүүлэгшэ А. И. Дивович, худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ Ю. М. Каганович, худалдаа наймаанай советник И. И. Кротов, наркомой орлогшо А. Д. Крутиков, наркомой орлогшо генерал-майор П. Ф. Семичастнов ба бусад, хамта 20 хүн;

Улаан Тугай орденоор—6 хүн;

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 1-дэхи зэргын орденоор—8 хүн;

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 2-дохи зэргын орденоор—16 хүн;

Ажалай Улаан Тугай орденоор—101 хүн;

Улаан Одоной орденоор—75 хүн;

«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор—237 хүн;

«Дайшалхы габьяагай түлөө» медаляар—17 хүн;

«Ажалай габьяагай түлөө» медаляар—190 хүн;

«Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар—181 хүн.

(ТАСС).

Бурят-монгол арадай эрхим хүбүүдэй нэгэн Илья Васильевич ***БАЛДЫНОВТА СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ГЕРОЙН*** *ба* ***ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОЙ*** *нэрэзэргэнүүд олгогдобо.*

Алдарта баатар генералдаа амар мэндээ хүргэе!

УЛААН АРМИИН ОФИЦЕРСКЭ СОСТАВТА БА ГЕНЕРАЛНУУДТА СЭРЭГЭЙ НЭРЭЭЗРГЭНУУДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоол

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Краскевич Владимир Михайловичта
Маркин Владимир Дмитриевичтэ
Сапожников Борис Григорьевичто
Сгибнев Степан Михайловичта
Селезнев Козьма Фёдоровичто
Ставцев Николай Георгиевичто
Степанов Дмитрий Степановичта

Артиллериин генерал-майорой нэрээзргые

Колпачев Федор Васильевичта
Товстолес Сергей Александровичта
Торкунов Семен Андриановичта

Авиациин генерал-майорой нэрээзргые

Горский Иван Максимовичта
Калинушкин Михаил Николаевичта
Кислов Андрей Александровичта
Михайлов Константин Алексеевичтэ
Немцевич Юрий Александровичта
Нюхтилин Владимир Филипповичтэ
Орлов Петр Ивановичта
Пархоменко Нил Арсеньевичтэ
Савельев Иван Борисовичта
Слобожан Давид Яковлевичта
Трушкин Иван Андреевичтэ
Туренко Евгений Георгиевичто
Федоренко Георгий Семеновичто
Фокин Василий Васильевичта
Черненький Николай Назаровичта.

Танкова сэрэгүүдэй генерал-майорой нэрээзргые

Егоров Александр Васильевичта
Обруч Григорий Игнатьевичтэ
Сергеев Иван Ивановичта
Супян Борис Давыдовичта

Хэлхеэ холбооной сэрэгүүдэй генерал-майорой нэрээзргые

Гурьянов Николай Львовичто
Евдокимов Александр Андреевичтэ
Макаренко Дмитрий Григорьевичто

Инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майорой нэрээзргые

Блохин Михаил Ивановичта
Суслин Дмитрий Ивановичта

Техническэ сэрэгүүдэй генерал-майорой нэрээзргые

Мурачев Семен Афанасьевичтэ

Инженерно-танкова албанай генерал-майорой нэрээзргые

Трофимов Иван Васильевичта

Интендантска албанай генерал-майорой нэрээзргые

Кинасов Александр Александровичта
Крондо Николай Павловичта
Минасов Родион Ивановичта
Федоров Иван Кильсеевичтэ

Медицинскэ албанай генерал-майорой нэрээзргые

Матюк Поликарп Дмитриевичтэ

Юстициин генерал-майорой нэрээзргые

Сухов Николай Логиновичто

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшэ И. СТАЛИН.
СССР-эй Совнаркомой Хэрэгүүдые хүтэлэгшэ Я. ЧАДАЕВ.

Москва, Кремль. 1945 оной сентябриин 8.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар" гэжэ орденууд ба „Эхын Медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь «Б. М. Үнэнэй» августын 25-най номерто)

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АФАНАСЬЕВА Парасковья Ипатовнае—Хэжэнгын аймагай, «Заветы Ильича» колхозой колхозница.

2. БАЗАРОВА Цырма Абидуевнае—Хэжэнгын аймагай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

3. БУТЫЛИНА Анисья Егоровнае—Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхозой колхозница.

4. ВИШНЯКОВА Евдокия Васильевнае—Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхозой колхозница.

5. ДАНИЛОВА Аксинья Анкудиновнае—Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхозой колхозница.

6. ЖАНЧИКОВА Цыренжап Жанчиковнае—Хэжэнгын аймагай, Шолота тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

7. КЛИМОВА Евгения Александровнае—Хэжэнгын аймагай Загустай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

8. КОЛЕСНИКОВА Анна Тимофеевнае—Хэжэнгын аймагай «Октябрь» колхозой колхозница.

9. ЛАЗАРЕВА Анна Васильевнае—Хэжэнгын аймагай Загустай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

10. ЛЕОНОВА Парасковья Севостьяновнае—Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхозой колхозница.

11. ЛИПЕИДОВА Мария Федоровнае—Хэжэнгын аймагай «Октябрь» колхозой колхозница.

12. МАЮРОВА Цыпилма Маюровнае—Хэжэнгын аймагай «Комсомол» колхозой колхозница.

13. МАНГАТАЕВА Мария Михайловнае—Хэжэнгын аймагай Загустай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

14. ПАВЛОВА Фёкла Васильевнае—Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхозой колхозница.

15. ПИНИГИНА Фёкла Михеевнае—Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худапай сельсоветой хүдэлмэришэн.

16. РОМАНЕНКОВА Марфа Афанасьевнае—Хэжэнгын аймагай «Ударник» колхозой колхозница.

17. СТАРЧУКОВА Мария Петровнае—Хэжэнгын аймагай «Ударник» колхозой колхозница.

18. ТУГУТОВА Елена Александровнае—Хэжэнгын аймагай Шолота тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

19. ЦИБЖИТОВА Долгорые—Хэжэнгын аймагай «Зургаанай Зам» колхозой колхозница.

20. ЯНЬКОВА Василиса Малофеевнае—Хэжэнгын аймагай Загустай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые «ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АСТАШЕВА Агафья Михайловнае—Хэжэнгын аймагай Хэжэнга тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

2. АФАНАСЬЕВА Варвара Федосеевнае—Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхозой колхозница.

3. БАЗАРОВА Норжомо Базаровнае—Хэжэнтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

4. ГАТАПОВА Дулма Балмаевнае—Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

5. ГРЕМИЛОВА Евдокия Фёдоровнае—Хэжэнгын аймагай «Октябрь» колхозой колхозница.

6. ЕЛИСТРАТОВА Елена Максимовнае—Хэжэнгын аймагай «Ударник» колхозой колхозница.

7. ЗАИГРАЕВА Ульяна Семёновнае—Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхозой колхозница.

8. ИВАНОВА Василиса Васильевнае—Хэжэнгын аймагай «Ударник» колхозой колхозница.

9. ИВАНОВА Наталья Спиридоновнае—Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

10. КОНДРАТЬЕВА Мария Семёновнае—Хэжэнгын аймагай «Октябрь» колхозой колхозница.

11. КРИВОШЕЕВА Дарья Ивановнае—Хэжэнгын аймагай «Ударник» колхозой колхозница.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Баргажанай аймагай Б-Уро гэжэ тосхондо ургуулагдаһан яблоканuудай элдэбын сортнууд. Тэг дундуур байгаашань—ягаа улаан анис, сержик алтайский, таёжное ба бусад. Баруун ба зүүн захаарынь байгаашань—улаан ранет. **Т. М. Малигай** фото.

Саянтын комбайнернууд уялгаяа дүүргэжэ байна

ИВОЛГА. (Телефоноор абтаба). Таряахуряалга ба гүрэндэ тушаалгануудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсоод, республикын бүхы МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые урялһан Саянтын комбайнернууд абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Комбайнова хэдэн түрүү агрегадууд таряа хуряаха түсэбөө хэдэн олон гектараар үлүүлэн дүүргэбэ. Байгша оной сентябриин 1-нэй мэдээгээр нүхэр Бадмаевай агрегат 130 гектарай орондо—180, нүхэр Дымбрыловай агрегат 180 орондо—250, нүхэр Вампиловай агрегат 97-ой орондо 180 га эрхим шанартайгаар хуряаһан байна. Һаянай эдэ түрүү агрегадуудай членүүд улам эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ бүри ехэ бүтээсэ түйланад.

«Улаан Оронго» колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа солото комбайнер Раднаева нүхэр Сталинай арад зондо хандаһан хандалгада харюу болгон суудхэ соо 20 гектар эрхим шанартайгаар хуряаха уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тэрэшэлэн түрүү комбайнер Зодбоева 18 гектар хуряаха уялгаяа үнэн хэрэгүүдээр дүүргэнэ.

Республика соо түрүү зэргэдэ ябаһан Саянтын машинно-тракторна станциин коллектив мүнөө жэлэй хуряалгада баһал түрүүлжэ, урдынгаа алдар нэрые улам суурхуулхын түлөө поли дээгүүр унаһан малгайгаа үргэхэ забдагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһаниинь таряахуряалгын түрүүшын үдэрнүүдһээ элирбэ. Эндэхи олон комбайнер ба трактористнууд Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо бэедээ даажа абаһан уялгануудаа саг болзор соонь эрхим шанартайгаар дүүргэжэ ябаһаниинь тодоржо байна.

А. ПОПОВА.

Парторганизациин үүсхэлнүүд тушаа

ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой VII пленум дээрэ һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээд, партийна болон советскэ организацинуудые һургагшанарта һуралсалай шэнэ жэлые бүрин түгэс бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэнь халуун туһаламжа үзүүлхэ гэжэ уялгалһан байгаа.

Городской районой олонхи партийна эхин организацинууд болбол партиин горкомой пленумэй шиидхэбэриһээ зүб тобшолол хэжэ, һургуулинуудта практическа ба материальна туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээлхэдэ, Рыболовпотребсоюзай дэргэдэхи партийна эхин организаци болбол энэ шиидхэбэрые зүбшөн хэлсэхэдээ № 4 һургуулиие шефтээ абаха гэжэ шиидэһэн юм. Түс коллективэйхид шэнэ ургасаһаань 4 тонно овощь, тэрэшэлэн жэмэс ба һархяаг. 25 паар хаатанка болон бусад материал үгэхэ болоо.

Энэ һургуулиие шефтээ абаһан Байкалрыбтрестын коллективэйхид мүн лэ ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. 45 килограмм олифа ба 60 килограмм шэрэ үгэхэһөө гадна, 100 кубометр түлеэ зөөжэ үгэбэ. Мүнөө түс һургуули шефтээ абагшадай халуун туһаламжаар һуралсалай шэнэ жэлые эрхим һайнаар эхилжэ шадаба.

Тэрэшэлэн Бурмонторг, ГЭС, Пивзавод, Бурмонкоопсоюз, НКВД болон бусад эмхи зургаануудай коллективүүд партиин горкомой пленумэй шиидхэбэриие муу бэшээр дүүргэнэ.

ВКП(б)-гэй горкомой VII пленумэй шиидхэбэриие тон хангалтагүй дүүргэдэг партийна организацинууд олон бии. Жэшээлхэдэ, оёдолой фабрикын парторганизациин секретарь нүхэр Голубцов энэ патриотическа хүдэлөөндэ коллективэйнгээ членүүдые хабаадуулха талаар юушье хээгүй байха юм.

Ута наһатай болохын түлөө тэмсэл

1. Хүн хэды наһа хүрөжэ шадахаб?

Хэрбээ элдэб янзын амитанай ами наһыень сасуулаад үзөө юм хадаа иимэ юумэ хараха байнабди: заан гээшэ сүлөөтэйгөөр ябахадаа 150—200 наһа хүрдэг, адуун—40 тухай, сар оройдоо 15—20 наһалдаг байна. Зарим шубууд аяар 100 наһа хүрдэг байха юм, жэшээнь бүргэд, хун, хирээ, попугайнууд гэхэ мэтэ болоно. 1732 ондо нэгэ сокол баригдаһан байгаа; тэрэнэй хүзүүндэнь уятай байһан гаршагые уншаад үзэхэдэ: «Тэдэ дээдэ түрэлтэ Англиин король Яковой, 1610 он»—гэжэ бэшээтэй байба. Тэрээгээр хадаа, энэ сокол хүзүүндээ гаршагтай болһоноһоо хойшо 122 наһа наһалба гээшэ. Сокол шубуун 160 хүрэжэ шадаха байна. Тиихэдэ дрозд оройдоо 8—10 наһа хүрэдэг байха юм.

Хорхой шубуунуудай ами наһан гээшэ тон олон янзын байна. Эрбээхэйнүүд оройдоо 15 үдэрэй наһатай юм. Харанхы газарай сохонууд миил нэгэ хэдэн час соо амиды байдаг, эмэ зүгы 6—7 жэл, эмэ шорголзон 10 жэл хүртэр амиды ябадаг юм.

Ургамалай юртэмсэ гээшэ мүн лэ тиимэ олон янзын байдалтай. Нэгэ ба хоёр жэлэй наһатай үбһэ ногоонууд бии, виноградна лоза гээшэ 100 жэл хүртэр, зүб модон 1.000 жэл, африканска баобаб гээшэ 5—6 мянган жэлдэ байдаг.

Элдэб янзын ургаса ногооной ба ан амитанай ажа байдалай заха хизаар гээшэнь угаа үргэн байдаг болбошье тэдэнэй хэн бүхэниинь түс тустаа амидарха түсгаар болзортой байдаг юм. Ажа амидарха сагынь тэрэнэй өөрынь бэеын хүгжэлтын үе соо гаргаһан шэнжэ тэмдэг дээрэһээ болодог, баһа бэеынь ургалта, үрэ түрэлгэ гэхэ мэтэнь мүн лэ тэрээн дээрэһээ болохо ушартай.

Тиихэдэ хүн гээшэ хэды шэнээн амиды ябажа шадаха юм? Хүнэй хэды наһа хүрэхэ байһан нормальна болзорые юун дээрэһээ үндэһэлэн тогтоожо болохо байнаб?

Ажаглаад үзэхэдэ: элдэб түрэлэй амитадай амиды ябалгань тэдэнэй бэеын ургалтын үеынхидэ ороходоо 5—8 дахин үлүү гарадаг байна. Жэшээлээд үзэхэдэ нохой гээшэ 2 жэлэй турша соо ургадаг, тиигээд тэрэнэй ами наһаниинь 10—15 жэл соо үргэлжэлдэг. Адуун хадаа 5 жэл соо ургадаг аад, 30—40 жэлдэ амиды ябадаг.

Хүн гээшэ 20—25 наһа хүртэрөө ургадаг. Тиимэ хадаа 150 тухай наһа хүрэхэ нормальна болзортой байжа боломоор байна. Ушар иимэһээ хэдэн олон эрдэмтэн болбол 100 наһа хүрэнгүй хүнэй наһа барахадань, тэрэниие үбшэнэй шалтагаан дээрэһээ болобо гэжэ тоолодог байна.

Хүн гээшэ 150 гү, али бүри удааншье амиды ябажа шадаха байһаниинь түүхэ домог соо эли мэдэгдэхэ байһан ута наһа эдэлһэн хүнүүдэй ушар баримтануул дээрэһээ гэршэлэгдэхэ байна. Английска тарияшан Томас Парр гэгшэ 152 наһа хүртэрөө ажал хэжэ ябаа. Тиигээд тэрэниие үзэсхэлэндэ гаргамаар хүн гээшэ гээд хаанай ордондо дуудажа абаашаһан байгаа, теэд тэндэ тэрэ хүн хэтэрхы ехээр эдеэлэһэн ба архи ууһан дээрэһээ удангүй үхэшөө һэн. Үхэһэн бэеынь задалжа үзэхэдөө врачууд тэрэнэй органуудта хүгшэржэ хубилһан тэмдэгүүдые олоогүй бэлэй.

Венгерецууд Джон ба Сарра Ровель гэгшэд һамгаубгэн бололсожо, 147 жэлдэ һуугаа һэн. Үбгэниинь—172 ба һамаганиинь 164 наһа хүрэжэ үхэһэн байна. Норвежец Суррингтон гэгшэ 160 хүрэжэ наһа бараба. Тиихэ үедэнь тэрэнэй ехэ хүбүүниинь 103 наһа хүрөөд байхадань, эгээн бага хүбүүниинь миил 9-тэй байгаа. Албанец Худие гэгшэ 170 наһа хүрэжэ, тэдэнэй аша үрэнэрынь хамта 200 хүн тараһан байгаа. Хирург Политмав гэгшэ 140 наһа хүрэжэ үхэһэн байгаа. Теэд үхэхынгээ урда үдэр энэ хүн айхабтар бэрхэ операци хэһэн байгаа. Эгээн ута наһа хүрэһэн хүнүүд гэхэдэ осетинка Тэпсэ Абзивэ—180 наһа, венгерскэ тарияшан Чартен ба шотландска епископ Сент-Мунго түс тустаа 185 наһа хүрэһэн байгаа.

Хүн зоной бэшэлгэ дээрэһээ хараад үзэхэдэ, 100-һаа дээшэ хүрэһэн хүнүүд бүхы оронуудта бии байгаа. 1926 ондо СССР дотор 100-һаа дээшэ гараһан наһанай 29.526 хүн бэшэгдээ бэлэй. 1939 ондо гансахан Москвада 100 наһанһаа дээшэ гараһан 55 хүн ба 90-һээ 100 хүртэрхи наһанай 611 хүн бэшэлгэдэ ороо һэн. Теэд хүн зоной олонхинь энээнһээ һурагтүй түрүүн үхэдэг байна.

Профессор М. РОХЛИНА,
Биологическа наукануудай доктор

ХИЛЫН СААНА

Митрополит Николайн Парижда ерээд байлга

ПАРИЖ, сентябриин 4. (ТАСС). Афи агентствын дамжуулханай хадаа, сентябриин 2-то Парижда православна сүмэ соо ородой иммиграциин сүмэнүүдые Московско епархитай нэгэдүүлгэ болоо. Августын 29-дэ советскэ столициһаа хуулита ёһоор ерэһэн митрополит Николай Крутицкий гэгшэ баярай суглаан дээрэ хоёр сүмэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые шагнаба гэбэл: митрополит Евлогий ба митрополит Серафима гэгшэд болоно. Мүргэлэй һүүлээр энэнэй урда тээ бэе бэеһээн таһаршаһан Париждахи ородой сүмэнүүд болбол энээнһээ хойшо бүхы ородой патриарх Алексийн дээдэ засагые мэдэрхэ гэжэ шиидхэбэри гаргаба.

Дайн сэрэгтэ японско гээлтэнүүд

ЛОНДОН, сентябриин 8. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, японско парламентын 88 сесси дээрэ японско правительствын түлөөлэгшэ болбол японско арми ба флот хадаа 5.085 мянган хүниие гээбэ гэжэ мэдүүлбэ. Японско арми 310 мянган, тэрэшэлэн флот 156.365 хүниие гээһэн байна. Союзнигуудай авиациин агаарай добтолгонуудай эсэстэ 241.309 хүн алуулжа ба 313.041 хүн шархатаһан байгаа. Гансахан Токио соо 88.250 хүн алуулһан байха юм.

Японско флодой мэдэлдэ дайн сэрэгэй урда тээ байһан 10 линкорнуудһаа сэрэгэй ябуулгануудай эсэстэ оройдоо 4-ниинь үлөө, гэбэшье тэдэнэрэй нэгыеньшье ашаглажа боломоор бэшэ. Японско флот болбол 25 авианосецһоонь 19-ыень гээһэн ба оройдоо 2 авианосец хэрэглэгдэжэ боломоор байха юм. 47 крейсернүүдһээ арайхан гэжэ гурбаниинь ашаглагдажа боломоор. Дайн сэрэгэй урда тээ ба тэрээн соогуур байгуулагдаһан 174 эсминецнүүдһээ оройдоо 30-ниинь ашаглагдамаар. Сэрэгэй эхилхэдэ японско флот болбол 64 уһан доогуур ябадаг онгосонуудтай байһан ба дайн сэрэгэй үедэ 126 уһан доогуур ябадаг онгосонуудые шэнээр байгуулһан байгаа. Сэрэгэй үеэ уһан доогуур ябадаг 131 онгосо гээбэ. Үлэгшэ 59 онгосоһоонь 50-ниинь ашаглалда оромоор байха юм.

Сэрэгэй эхилхэ үедэ японско худалдаа наймаанай суднанууд 6.380 мянган тоннажтай байбашье һаа, энэ оной августын 1-дэ 1.560 мянган тоннажтай болобо.

ФИРЛИНГЕР БА МАСАРИК ГЭГШЭД ЛОНДОН ОШОБОД

ПРАГА, сентябриин 4. (ТАСС). Мүнөөдэр Чехословацка правительствын премьер-министр Зденек Фирлингер ба гадаада хэрэгүүдэй министр Ян Масарик гэгшэд Лондон мордобо.

ГИТЛЕР ТУХАЙ ЗЭРЭБ ҮГЭНҮҮДҺЭЭ

РИМ, сентябриин 8. (ТАСС). Римскэ радиогой дамжуулһанай ёһоор, Гитлерые Гамбургда хараһан хэбэртэй. Гитлер хадаа ондоо хүнэй нэрэ зүүгээд ябана гэнэ.

Тарaя гээхэ ябадалтай эрид тэмсэл хэхэ

★

Д. ЛЕСИК БМАССР-эй Наркомземэй главна агроном.

★ ★

Республикын колхозууд тарияхуряалгые саг болзор соонь эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, гүрэнтэйгөө болзорһоо урид тоосохын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ үргэн далайсатайгаар оролсоһон байна. Энэ мүрысөөнэй эршэтэ долгин доро эмхитэйгээр ажаллажа байһан түрүү колхоз, совхоз болон МТС-үүд ургаса хуряалгын эхилһэнһээ хойшо эрхим хүдэлмэриин үльгэр жэшээ харуулжа ябана.

Гэбэшье, олонхи колхозууд ургаса хуряалгые унжагайруулхатаяа хамта, эрхим шанарай түлөө эрид шангаар тэмсэнэгүй. Шэнэ тарaя гээжэ, үрижэ байһан баримтанууд республикын хэдэн аймагуудаар үзэгдэжэ байна. Зарим аймагуудай колхозууд тарaя боохолоо тэрэ дары полиёо тармангүй һүрэг ехэ колос үлөөжэрхинэ. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй аймагай Никольско сельсоведэй «Красный партизан» колхоздо аяар 50 гаран гектар тариянай поли боогдоһоной удаа тармагдаагүй байба. Тиимэһээ энэ талмай дээрэ олон тооной колос үлэһэн байха юм. Тэрэшэлэн түс колхоздо тарaя хулгайлаха баримта үзэгдэбэ. Ургажа байһан тариянай колосые хайшаар хиргажа абаһан ябадал эндэ элирэн гараа.

XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд тарaя дээгүүр хадажа ехэ гээлтэ хэнэ. Мүн эндэхи поли дээгүүр тармагдажа абтаагүй колос үлэдэг байна. Теэд, дээрэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тариянай гээлтэтэй тэмсэхэ бодото хэмжээнүүдые абангүй, һанаа амар һуужа байха юм. Эдэ колхозууд поли дээрэ унаһан бүхы колос суглуулжа абаха шадалгай үбгэд хүгшэд ба үхибүүдээр яһала олон. Гэбэшье, колхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэнэрые ажалда элсүүлжэ хэрэглэнэгүй.

Заиграйн олонхи колхозууд поли дээрэ бүхы машинануудаа элсүүлэнгүй тарияхуряалгын хүдэлмэриие хожомдуулжа байна. Тэрээнтэй хамта эндэхид тарaя гээхэ ябадал гаргана. Курбын сомоной Калининай нэрэмжэтэ артелиин членүүд ургаса хуряалгын шанар сахиха ямаршье тэмсэл хэнэгүй гэхэдэ эндүү боломоор бэшэ байна. Нэгэ баримта жэшээ болгон харуулхада эндэхид комбайнаар хадаһан тариянай булангда үлэһэн тарaя хадажа абангүй поли дээрэнь орхижорхидог байха юм.

Онохойн сельсоведэй «Красный опытник» колхоз тариянай гээлтэтэй муугаар тэмсэжэ, поли дээрэ хэдэн олон колос үлөөнэ.

Хэжэнгын аймагай Дунда-Худанай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз хэдэн олон гектар тарaя малда гэшхүүлжэ гэмтээһэн байна. Тэрэшэлэн түс аймагай олонхи колхозууд, илангаяа Доодо-Худанай сомон ургаса хуряалгын хүдэлмэринүүдые унжагайруулхатаяа хамта, тарaя хадаха, бооходоо ехэ гээлтэ хэнэ.

Зэдын колхозууд аяар мүнөө хүртэр бии байгаа машина зэмсэг, хүдэлмэришэ хүсэеэ хуряалгада хүсэд элсүүлжэ табяадүй байһаар. Тэрэнһээ боложо эндэхи олон колхозууд тарияхуряалгые удаан темнэтэйгээр ябуулжа байха юм. Гадна, тарaя гээхэ ябадал түс аймагай колхозуудаар саг үргэлжэ үзэгдэнэ. Зарим колхозууд имагтал тоогой түлөө тэмсээд, хуряалгын шанар тухай огто анхаранагүй. Тэрэнһээ боложо хэдэн олон гектар дээгүүр хадагдаагүй тариян ба олон колос үлэнэ. «Улаан Үшөөтэ» колхоз ургаса хуряалгын эхилхэһээ хойшо илангаяа ехэ тарaя гээжэ байха юм. Жаткаар хадагдаһан полиин га бүридэ түс колхоз хадагдаагүй тарaя ехээр үлөөдэг байна. Жэшээлхэдэ дунда зэргээр нэгэ гектарта аяар 38 килограмм тариян орхигдоһон байба. Тиигэжэ 58 гектар поли дээрэ хамта 2.204 килограмм тариян үлэһэниинь элирээ.

Дээрэ дурсагдагша аймагта тарияхуряалгын хангалтагүйгөөр ба шанар муутайгаар үнгэргэгдэжэ байһан дээрэһээ эндэхи колхозууд гүрэнэйнгөө урдахи уялгануудые саг соонь тоосохо ябадалаа болошогүйгөөр һаатуулжа байнхай. Гадна, энэ аймагай колхозууд хуряалгын хүдэлмэринүүдэй дунда ехэ забһар гаргана. Хадаһан тариягаа тэрэ доронь боожо абангүй хэдэн хоногто поли дээгүүр хэбтүүлдэг баримтанууд эндэ үдэр бүри үзэгдэнэ. Аймагай олонхи колхозууд тарияхуряалгын эхилхэһээ хойшо 5 хоногой график дүүргэнэгүй.

Республикын колхозууд мүнөө жэлэй ургаса хуряалгые урда урдынхиһаа улам эртээр эхилһэн болобошье, бүхы хүдэлмэринүүдээ хангалтагүйгөөр ябуулжа байха юм. Тарaя талхаар ехэ тээшэ тоологдодог Бичурын, Мухаршэбэрэй болон бусад колхозууд хуряалгада ороһонһоо хойшо өөтэй юумэ хээгүй унжагайржа ябана. Ушарынь юуб гэхэдэ, эндэхи колхоз, МТС-үүдэй ба газартараяалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд хуряалгын бүхы хүдэлмэринүүдые забһар гаргангүй хаһа саг соонь үнгэргэхэ хэрэгтэ гол хүсэеэ элсүүлжэ шадаагүй. полевой хүдэлмэридэ хабаадагшадай ажал зүбөөр хэрэглээгүй, социалистическэ мүрысөө бодотоор дэлгэрүүлээгүй байна.

Тарияхуряалгын хүдэмэринүүдтэ тохёолдоһон эдэ дутуунууд дары усадхаглаха зэргэтэй. Колхоз, совхоз, МТС бүхэн хуряалгын темпые үдэр бүри шангадхахатаяа хамта, эрхим шанарай түлөө эрид шанга тэмсэл хэхэ болоно. Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд зерноуловительгүй жатка болон машинануудые хуряалга дээрэ табиха ёһогүй. Мүн комбайн болон машинаар хуряагдаһан полиие морин, гар тармуураар тармаха, углуу булан хадаха мэтэ—хамагай шухала хүдэлмэри болоно. Тарaя боогшод бултадаа тармууртай ба серпэтэй ябажа, поли дээрэ үлэһэн тарaя хадаха ба колос тарман суглуулха байна.

Колхоз бүхэн үхибүүд болон үбгэд хүгшэдһөө бүридэһэн түсхай бригада, звенонуудые эмхидхэжэ колос түүлгэхэ ёһотой. Тиихэдээ тэдэнэрые зүбөөр хэрэглэхэ ба бүхы хэрэгсэлнүүдээр хангаха, хүн бүхэниие мүрысүүлхэ шухала.

Колхозуудай тариянажалай бригадын бригадир, звеное даагшад, шанар сахиха инспекторнууд колхознигуудай хадаһан, бооһон, һүрилһэн тарияе бүгэдынь тушаажа абаха ба хэрбээ тэдэнэрэй шанар муутайгаар бүтээһэн байбал дахин хүүлхэ зэргэтэй. Тэрэшэлэн колхозой түрүүлэгшэ полиһоо холотонгүй бүхы хүдэлмэринүүдөө шанар шалгаха байна.

Тарияхуряалгые түргэн ба эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ, гүрэнтэйгөө саг соонь тоосохын түлөө республикын бүхы колхозууд Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсонхой. Тиигээд байхадаа эрэгтэй эмэтэй бүхы колхознигууд ба МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд абаһан уялгануудаа хараалһан болзор соогоо, эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө хамаг хүсөөрөө тэмсэхэ болоно. Тэдэ уялгануудайнь нэгэн шухала пункт—эрхим шанарай түлөө тэмсэл мүн. Тиимэдэ үндэр бүтээсын хажуугаар эрхим шанар түйлаха ябадалда полевой бүхы хүдэлмэрилэгшэд элсүүлэгдэхэ ёһотой.

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1.80, зам. ответ. редактора—7.89, ответ. секретаря—3.23. отделов: партийной жизни и промышленности—7.89. сельского хозяйства—6.03 писем и переводов—6.03 (2 зв); объявлений—2.61 (2 зв.).

—Н00438. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.